

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1185/2003 om fjernelse af hajfinner om bord på fartøjer

COM(2011) 798 final — 2011/0364 (COD)

(2012/C 181/34)

Ordfører: **José María ESPUNY MOYANO**

Den 30. november og den 13. december 2011 besluttede henholdsvis Europa-Parlamentet og Rådet under henvisning til artikel 43, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1185/2003 om fjernelse af hajfinner om bord på fartøjer

COM(2011) 798 final — 2011/0364 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 14. marts 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 479. plenarforsamling den 28.-29. marts 2012, mødet den 28. marts, følgende udtalelse med 103 stemmer for, 30 imod og 22 hverken for eller imod:

1. Konklusioner

1.1 EØSU afviser blankt fremgangsmåden med fjernelse af hajers finner (*finning*) i alle verdens fiskerflåder.

1.2 EØSU er enig med Kommissionen i, at ophævelse af de midlertidige tilladelser og gennemførelse af en politik med »finner på kroppen« vil sikre, at der ikke forekommer *finning* i EU. EØSU er ikke desto mindre bekymret over de økonomiske og sociale konsekvenser af disse tiltag og mener derfor, at der bør findes andre fremgangsmåder, som sikrer overholdelse af forbuddet mod *finning* uden alvorlige følger for virksomhedernes rentabilitet og besætningens sikkerhed, skønt disse alternativer ikke vil fjerne de problemer med kontrol og håndhævelse, som Kommissionen har dokumenteret.

1.3 EØSU foreslår følgende alternative foranstaltninger:

1.3.1 Pligt til at lande krop og finner i den samme havn.

1.3.2 Ophævelse af de særlige tilladelser for fiskerfartøjer, der lander ferske fisk.

1.3.3 Udstedelse af særlige tilladelser til fryseskibe, hvis de anvender et sporbarhedssystem, der sikrer overensstemmelse mellem de landede kroppe og de landede finner.

1.3.4 Indførelse i alle regionale fiskeriforvaltningsorganisationer af et program med statistiske dokumenter for handel med hajfinner.

1.4 EØSU anbefaler, at der i alle regionale fiskeriforvaltningsorganisationer vedtages planer for forvaltning af hajfangst med

bl.a. foranstaltninger om begrænsning af fiskeriet, lukning af fiskeriet på specifikke steder og tider og forbud mod omladning på havet.

1.5 EØSU anmoder Kommissionen om at gøre alt, hvad der står i dens magt, for at sikre dels overholdelse af forbuddet mod fjernelse af hajfinner i de fiskerflåder i tredjelande, hvor denne beklagelige praksis stadig finder sted, dels af pligten for tredjelandes fiskerflåder til at videregive pålidelige oplysninger om fangsten af disse arter til de regionale fiskeriforvaltningsorganisationer.

1.6 EØSU anmoder Kommissionen om skriftligt at garantere, at den forarbejdning, som det vil være nødvendigt at foretage i tredjelande, hvor fangsten landes, for at fjerne finnerne fuldstændigt, vil blive betragtet som en »enkel tilskæring« og derfor ikke vil ændre ved produktets EU-oprindelse.

2. Indledning

2.1 Ved Rådets forordning (EF) nr. 1185/2003 om fjernelse af hajfinner om bord på fartøjer ⁽¹⁾ fastsættes et generelt forbud mod »*finning*« af hajer, hvor finnerne fjernes fra hajerne, og resten af hajen atter kastes over bord.

2.2 Forordningen giver desuden medlemsstaterne ret til at udstede særlige fiskeritilladelser, som giver tilladelse til at fjerne hajfinnerne fra kroppen om bord, men ikke til at kaste kroppen i havet. For at sikre at der er sammenhæng mellem finnernes og hajkroppenes vægt, fastsætter forordningen et vægtforhold mellem finner og levende vægt (en procentdel).

2.3 Efter Kommissionens mening sikrer udstedelsen af disse særlige tilladelser ikke kontrol med *finning*, og den foreslår derfor dels, at disse særtilladelser ophæves, dels at der gives tilladelse til at skære hajfinnerne delvist igennem og folde dem ind mod kroppen.

⁽¹⁾ EUT L 167 af 4.7.2003, s. 2.

3. Generelle bemærkninger

3.1 EØSU afviser blankt fremgangsmåden med fjernelse af hajers finner (*finning*) i alle verdens fiskerflåder.

3.2 EØSU har kunnet konstatere, at mange forskere, medlemsstater, ngo'er og fiskerisektoren selv mener, at der ikke er beviser på, at *finning* ⁽²⁾ forekommer i EU. Der er derimod vished om, at det finder sted i lande uden for EU.

3.3 For at kunne forstå, hvorfor det er nødvendigt at bevare de særlige fiskeritilladelser, er det efter EØSU's mening vigtigt at have kendskab til den aktivitet, der foregår på fiskerfartøjer, der fanger pelagiske hajer med flydeliner, og som hidtil har anvendt disse tilladelser.

3.3.1 EU's flåde, der fanger hajer med flydeliner, består af 200 fartøjer ⁽³⁾. Hvert fartøj har brug for 12-15 besætningsmedlemmer.

3.3.2 Disse fartøjer koncentrerer sig især om fangst af sværdfisk, men fanger også pelagiske hajararter: blåhaj (*Prionace glauca*) udgør ca. 87 % og makohaj (*Isurus oxyrinchus*) ca. 10 % af den samlede fangst af pelagiske hajer. Begge hajararter har en høj forekomst i havets epipelagiske system og har en vid geografisk udbredelse i Atlanterhavet, Det Indiske Ocean og Stillehavet. Ifølge de nyeste vurderinger fra ICCAT (Den Internationale Kommission for Bevarelse af Tunfiskebestanden i Atlanterhavet) er situationen god for bestandene af *Prionace glauca* og *Isurus oxyrinchus*, både biologisk set og hvad angår udnyttelsesgraden. Deres respektive biomasser ligger over eller lige omkring det maksimalt bæredygtige udbytte.

3.3.3 EU's fiskerflåde præsenterer hajfinnerne ved første salg og udnytter dem fuldt ud til forskel fra visse ikke-europæiske vestlige landes flåder, som kun udnytter en del af dem eller frasorterer dem.

3.3.4 Det er nødvendigt at skelne mellem aktiviteten på skibe med ferske fisk og fryseskibe.

3.3.4.1 Fersk fisk eller blandet (fryseskibe med enkelte træk af fersk fisk): opererer i Atlanterhavet og plejer at lande fangsten med finnerne på i havnen i Vigo eller i andre EU-havne. Fangstrejserne plejer at vare lidt over en måned.

3.3.4.2 Fryseskibe: opererer i Atlanterhavet, Det Indiske Ocean og Stillehavet, og deres fangstrejser varer normalt mindst tre måneder. Efter fangsten af haj skæres hovedet af,

⁽²⁾ Rapport fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om anvendelse af forordning (EF) nr. 1185/2003 af 23.12.2005 (COM(2005) 700 final). Initiativrapport fra Europa-Parlamentets Fiskerikommission, INI/2054/2006. Det Regionale Rådgivende Højsoråds (LDRAC) holdning ved Kommissionens høring om en EU-handlingsplan for hajer samt LDRAC's referat af det fælles møde om den offentlige høring vedrørende ændringen af forordningen om fjernelse af hajfinner den 18. februar 2011.

⁽³⁾ Heri indgår ikke skibene i Middelhavet, som ikke kræver særlige tilladelser.

indvoldene udtages, og alle finnerne skæres af om bord på skibene. Alle delene vaskes med rigeligt vand og nedlægges i frysetunnelen. Leverne lægges i en pose og senere i en plastikboks. Efter tilendebragt nedfrysning pakkes kroppene, først i rafia af plastik, senere i bomuldssækkelærred (for at beskytte produktet og sikre en bedre kvalitet). Finnerne og leverne lægges i bokse. Før oplagringen af produkterne i skibets lastrum mærkes alle stykkerne med angivelse af produkttype, præsentation og fangstområde. Fangsten landes sædvanligvis i havnen i Vigo eller i andre havne i eller uden for EU:

— Nordlige Atlanterhav: Kap Verde (Praia), Azorerne (Horta), De Kanariske Øer (Las Palmas).

— Det Indiske Ocean: Sydafrika (Durban), Mauritius (Port Louis), Indonesien (Jakarta).

— Stillehavet: Peru (Callao, Chimbote, Puerto Pisco), Panama (Vacamonte), New Zealand (Napier), Fransk Polynesien (Papeete – Tahiti)

— Sydlige Atlanterhav: Uruguay (Montevideo), Namibia (Walvis Bay), Sydafrika (Cape Town).

3.3.5 Kroppe og finner landes normalt i samme havn. Men markedsføringen af finner og kroppe plejer at følge forskellige ruter. Når kroppene er landet, sendes de til Vigo eller til Sydamerika (især Brasilien, Peru og Colombia). De, der sendes til Vigo, sælges sædvanligvis i Italien, Grækenland, Rumænien, Ukraine, Polen, Rusland, Portugal, Andalusien og Sydamerika. Finnerne sendes normalt til Vigo og derefter til Japan, Hongkong, Kina, Californien osv., eller de sendes direkte til disse lande fra det sted, de er landet.

3.3.6 Hvad priserne angår, sælges hajer normalt i første salg til en middelpriis på 0,5-2,0 EUR pr. kg, mens finner af blåhaj og makohaj i første salg sælges for 10-15 EUR pr. kg.

3.3.7 I dag udgør salget af kroppene ca. 55 % af skibsejernes samlede indtægter, mens salget af finner udgør ca. 45 %.

3.3.8 Ernæringsmæssigt giver hajen, som ikke har ben, ca. 130 kalorier pr. 100 g. Dens kød er halvfedt – 4,5 g fedt pr. 100 g – og meget rigt på proteiner af høj kvalitet – 21 g pr. 100 g – som indeholder alle de vigtige aminosyrer. Dens fedt er hovedsageligt umættet, og den er derfor velegnet til at indgå i diæter til forebyggelse og behandling af hjerte-kar-sygdomme, hvis den tilberedes med egnede fedtstoffer som olivenolie eller frøolie. Hajkød er let at fordøje og indeholder vitaminer fra B-gruppen – i mindre mængder end i andre fisk – men dets indhold af de fedtopløselige vitaminer A og E er bemærkelsesværdigt. Af mineraler indeholder det især fosfor, kalium, magnesium og jern.

3.3.9 I den aktuelle situation udnyttes alle dele af hajen efter FAO's anbefalinger. Ud over kroppen og finnerne anvendes leveren i farmaceut- og kosmetikindustrien til udvinding af A-vitamin og squalen, og huden anvendes til fremstilling af læderartikler.

3.4 EØSU finder det nødvendigt, at man kender grundene til, at EU-flåden har behov for de særlige tilladelser:

3.4.1 Sikkerhed. Når hajen er frosset, fungerer siddende finner som skarpe knive. Om bord på en båd, der er i konstant bevægelse, indebærer det en alvorlig risiko for besætningsmedlemmerne, når de håndterer og lander kroppene.

3.4.2 Kvalitet. Oplagring af finner, der naturligt sidder på kroppene, forringer fangstens kvalitet, da de skaber ridser og flænger på andre finner og kroppe. Et nyligt fanget og nedfrosset produkt har en stor kvalitet ud fra et ernæringsmæssigt, hygiejnisk og sundhedsmæssigt synspunkt. Afskæring af finnerne inden nedfrysning af kroppen betyder, at frysekæden på intet tidspunkt afbrydes.

3.4.3 Udnyttelse af pladsen. Oplagring af finner og kroppe separat (eller i mellemrummene mellem de stuede kroppe) gør det muligt at udnytte pladsen i lastrummet bedre og dermed øge skibenes rentabilitet.

3.4.4 Forskellige markedsføringsveje for finner og kroppe. Ophævelse af de særlige tilladelser ville indebære, at finnerne skulle afskæres på land, på landingsstedet i et tredjeland. Det ville få følgende konsekvenser:

3.4.4.1 Håndteringen af finnerne i en fremmed havn kan medføre ændring af produktets oprindelsessted, hvis bearbejdningen ikke betragtes som en »enkel tilskæring«⁽⁴⁾. Det ville så ikke længere være et EU-produkt, men indgå i kategorien af produkter til eksport til EU med de krav og sundhedsmæssige og toldmæssige betingelser, dette indebærer.

3.4.4.2 Der vil også opstå nye risikofaktorer ved løsningen af fangsten, som vil blive mere kompliceret og desuden tage længere tid.

3.4.4.3 En længerevarende løsning vil samtidig forringe produktkvaliteten på grund af en mærkbar afbrydelse i frysekæden. Dette indebærer en sundhedsrisiko, da der kan forekomme histaminer og en forøgelse af de samlede flygtige kvælstofholdige baser, som forårsager en forringelse af produktet.

3.4.4.4 Hertil kommer, at de vigtigste landingshavne for frossen fangst som oftest ligger i tredjelande, der ikke har den

rette infrastruktur. Flertallet ligger i områder med tropisk klima, hvilket fremskynder kuldetab og forværrer de konsekvenser, der er opregnet i det foregående punkt.

3.5 *Finning* praktiseres af ikke-europæiske skibe, der opererer i fjerne farvande og i lange perioder, selv om de ikke har noget frysesystem. De opbevarer derfor kun finnerne, som de tørrer (gennem dehydrering), og kaster kroppene over bord, da de ellers ville rådne. For europæiske fryseskibe, som ville blive berørt af Kommissionens forslag, ville *finning* indebære, at en værdifuld indtægtskilde fra salg af kroppene blev kastet over bord. Det ville være meningsløst ud fra et forretningsmæssigt synspunkt.

3.6 EØSU er enig med Kommissionen i, at ophævelse af de midlertidige tilladelser og gennemførelse af en politik med »finner på kroppen« vil sikre, at der ikke forekommer *finning* i EU. På baggrund af de tidligere omtalte elementer og de potentielle negative konsekvenser af gennemførelsen af de omtalte foranstaltninger for fiskerne mener EØSU, at der bør findes andre fremgangsmåder, som sikrer overholdelse af forbuddet mod *finning*, uden at det får alvorlige følger for virksomhedernes rentabilitet og besætningens sikkerhed, skønt disse alternativer ikke vil fjerne de problemer med kontrol og håndhævelse, som Kommissionen har dokumenteret.

3.7 EØSU foreslår følgende alternative foranstaltninger:

3.7.1 Pligt til at lande krop og finner i den samme havn.

3.7.2 Ophævelse af de særlige tilladelser for fartøjer, der fanger ferske fisk.

3.7.3 Udstedelse af særlige tilladelser til fryseskibe, hvis de anvender et sporbarhedssystem, der sikrer overensstemmelse mellem de landede kroppe og de landede finner.

3.7.4 Indførelse i alle regionale fiskeriforvaltningsorganisationer af et program med statistikdokumenter for handel med hajfinner i lighed med det, som Den Internationale Kommission for Bevarelse af Tunfiskebestanden i Atlanterhavet (ICCAT) har indført for almindelig tun.

3.8 EØSU anbefaler, at der i alle regionale fiskeriforvaltningsorganisationer vedtages planer for forvaltning af hajfangst, der bl.a. fastlægger foranstaltninger for begrænsning af fiskeriet, lukning af fiskeriet på specifikke steder og tider og forbud mod omladning på havet.

3.9 EØSU mener, at Kommissionen bør gøre mere for at sikre overholdelse dels af forbuddet mod fjernelse af hajfinner i de fiskerflåder i tredjelande, hvor denne beklagelige praksis stadig finder sted, dels af pligten for tredjelandes fiskerflåder til at videregive pålidelige oplysninger om fangsten af disse arter til de regionale fiskeriforvaltningsorganisationer.

(4) Kommissionens forordning (EU) nr. 1063/2010 af 18. november 2010 om ændring af forordning (EØF) nr. 2454/93 om visse gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EØF) nr. 2913/92 om indførelse af en EF-toldkodeks. EUT L 307 af 23.11.2010. Art. 78, stk. 1, litra i).

4. Særlige bemærkninger

4.1 EØSU bifalder visse medlemsstaters initiativer til beskyttelse af de mest udsatte hajbestande, især Spaniens forbud mod fangst af rævehajarter (familien Alopiidae) og hammerhaj (familien Sphyrnidae) ⁽⁵⁾. Udvalget opfordrer derfor til, at der i alle regionale fiskeriforvaltningsorganisationer vedtages passende foranstaltninger til beskyttelse og forvaltning af de mest udsatte hajarter.

4.2 Den nuværende model (for finners vægt i forhold til kroppens vægt) baseret på en ratio er efter EØSU's mening hensigtsmæssig og funktionel. Forskellige videnskabelige undersøgelser om emnet gennemført af europæiske forskningsinstitutter konkluderer imidlertid, at ratioen på 5 % hverken er hensigtsmæssig (den er for lav) i forhold til den europæiske flådes fiskeripraksis, som er baseret på en fuldstændig og maksimal udnyttelse af finnernes vægt, eller i forhold til de vigtigste og oftest fangede hajarter (blåhaj og makohaj), og derfor heller ikke for de forskellige arter som helhed. EØSU mener, at den højst tilladte ratio bør omdefineres og fastlægges ud fra realistiske kriterier og på et teknisk og videnskabeligt grundlag, der i tilstrækkeligt omfang inddrager de allerede gennemførte undersøgelser. Den nye ratio bør specifikt henviser til hajernes levende vægt for at undgå de nuværende fortolkningsproblemer.

Bruxelles, den 28. marts 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁵⁾ Bekendtgørelse ARM/2689/2009 af 28. september, som forbyder fangst af rævehajarter (familien Alopiidae) og hammerhajer (familien Sphyrnidae). BOE (statstidende) nummer 240, mandag den 5. oktober 2009, s. 84098.